

**Inventariserend veldonderzoek -
proefsleuven**

**Stationsstraat 36,
Coevorden gemeente
Coevorden (DR).**

juli 2023
Versie 2 (definitief)
In opdracht van:
BJZ.nu

Laagland Archeologie Rapport 994

Inventariserend veldonderzoek - proefsleuven Stationsstraat 36 te Coevorden, gemeente Coevorden (DR)

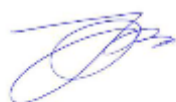
Auteur: Iris Keurhorst & Hans Oude Rengerink

In opdracht van: BJZ.nu

Foto's en tekeningen: Laagland Archeologie

status rapport: definitief

Controle: Hans Oude Rengerink

Autorisatie: Hans Oude Rengerink

ISSN 2468-4759

Laagland Archeologie BV
Virulyweg 21F-G
7602 RG Almelo

Tel 06 - 49 88 34 03

E-mail: info@laaglandarcheologie.nl
KvK-Nummer: 75251876

© Laagland Archeologie BV, Almelo, juli 2023

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Laagland Archeologie BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

Laagland Archeologie heeft op 28 en 29 september 2022 een Inventariserend veldonderzoek - proefsleuven uitgevoerd aan de Stationsstraat 36 te Coevorden, gemeente Coevorden (DR). Op het terrein is eerder archeologisch onderzoek uitgevoerd. Hierbij werd er geconcludeerd dat binnen het plangebied een deel van de buitenste vestinggracht ligt.

Op basis van dit onderzoek is door het bevoegd gezag besloten dat er een aanvullend onderzoek dient plaats te vinden in de vorm van een Inventariserend veldonderzoek – proefsleuven.

Het onderzoek had tot doel om eventuele vindplaatsen op te sporen en te waarderen. Op basis van deze waardering kan de behoudenswaardigheid van de vindplaats worden vastgesteld. En diende antwoord te geven op de in het PvE opgestelde onderzoeksvragen.

Het onderzoek bestond uit een proefsleuvenonderzoek conform het KNA protocol 4003 IVO-P.

Tijdens het onderzoek is de buitenste vestinggracht aangetroffen. Deze gracht is opgevuld met 'schoon' geel zand afgewisseld met donkere banen zand. In slechts één van deze dempingslagen is één scherp roodbakend aardwerk aangetroffen. Dit fragment aardwerk kon slecht worden gedateerd (1400-1800) en is mogelijk afkomstig uit de wal waarmee de gracht is gedempt tussen 1908 en 1955. In de laag waar dit fragment aardwerk uit afkomstig was zijn ook scherven modern vensterglas aangetroffen.

De bodem van de gracht kon vanwege de instabiele en natte grond op slechts één locatie worden aangetroffen. De grachtbodem bestond uit een pakket van 14 cm bruin en zeer humeus veen met veel plantenresten van riet, wortels en hout en mogelijk een bijmenging van mest. Conform het PvE zijn in de rest van de proefsleuf boringen gezet op de grachtbodem op te sporen. Door het grondwater bleef de boor leeglopen waardoor deze niet kon worden opgespoord.

Op basis van de KNA-waarderingscriteria kan de vindplaats binnen het plangebied als niet behoudenswaardig worden beschouwd. Laagland Archeologie adviseert geen vervolgonderzoek uit te voeren binnen het plangebied en het plangebied vrij te geven voor de geplande ontwikkeling.

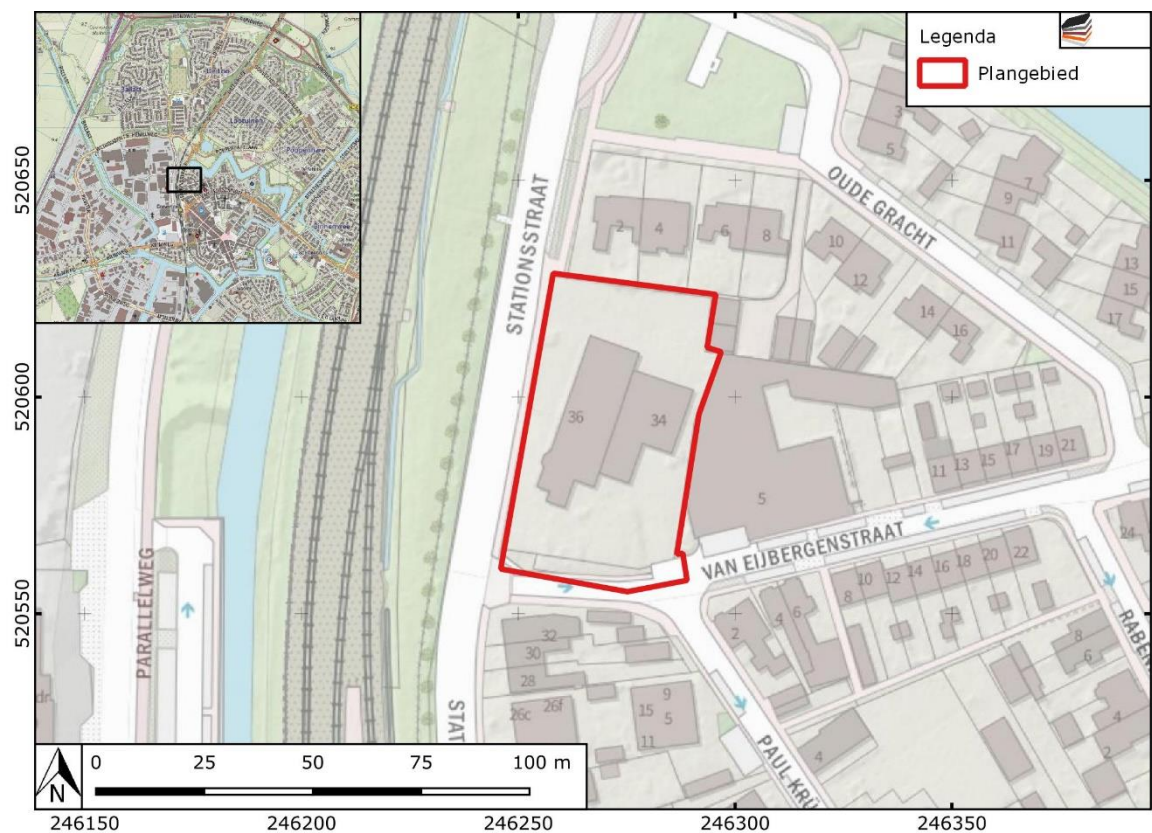
Samenvatting	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding onderzoek	5
1.2 Afbakening onderzoeksgebied	6
1.3 Administratieve gegevens	6
2 Voorgaand onderzoek en verwachting	8
2.1 Resultaten voorgaand onderzoek	8
2.2 Archeologische verwachting	10
2.3 Selectiebesluit	10
3 Doel van het onderzoek	11
3.1 Doel van het onderzoek en motivatie	11
3.2 Onderzoeksvragen uit het PvE	11
4 Methoden	12
4.1 Onderzoeksmethodiek	12
5 Landschap en bodem	15
5.1 Geologie en geomorfologie	15
6 Archeologie	16
6.1 Sporen en structuren (zie bijlage 5)	16
6.1.1 Gracht	16
6.1.2 Kuilen	18
6.2 Vondsten	18
6.2.1 Evaluatierapport	18
6.2.2 Keramiek	19
6.3 Synthese	19
7 Onderzoeksvragen en conclusie	21
8 Waardering	22
9 Selectieadvies	26
Literatuur en bronnen	27
BIJLAGE 1 AMZ-cyclus	28
BIJLAGE 2 Archeologische perioden	29
BIJLAGE 3 Sporenlijst	30
BIJLAGE 4 Vondstenlijst	32
BIJLAGE 5 Opgravingsvlakken; Puttenoverzicht met vak indeling en profielen	33
BIJLAGE 6 Profielen	34

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING ONDERZOEK

De aanleiding voor het onderzoek vormt de geplande ontwikkeling aan de Stationsstraat 36 te Coevorden, gemeente Coevorden (DR) (afbeelding 1). Op het terrein is in juli-augustus 2022 een verkennend booronderzoek uitgevoerd.¹ Op basis van dit onderzoek is door het bevoegd gezag besloten dat er een aanvullend onderzoek dient plaats te vinden in de vorm van een Inventariserend veldonderzoek - proefsleuven.

Het proefsleuvenonderzoek heeft tot doel gegevens te verkrijgen om de archeologische verwachting te toetsen en eventueel aanwezige vindplaatsen op te sporen en te waarderen. Op basis van de waardering kan de behoudenswaardigheid van de vindplaats binnen het plangebied worden vastgesteld. Het doel van de opdrachtgever is te voldoen aan de eisen en randvoorwaarden ten aanzien van het aspect archeologie, die gesteld worden in het de verstrekte omgevingsvergunning. De opdrachtgever heeft geen aanvullende wensen kenbaar gemaakt.

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied.

¹ Brouwer 2022.

1.2 AFBAKENING ONDERZOEKSGBIED

Het plangebied betreft de Stationsstraat 36 in Coevorden, gemeente Coevorden (DR). Het terrein was bebouwd en heeft een omvang van 2730 m².

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	
Provincie	Drenthe
Gemeente	Coevorden
Plaats	Coevorden
Toponiem	Stationsstraat 36
Kadastrale perceelnummer(s) ²	CVD00-D-4023, - 5281
Laagland Archeologie projectnummer	COST222
Uitvoeringsperiode per deelproces	1. Voorbereiding: 26 september 2022 2: Veldwerk: 28 en 29 september 2022 3: Uitwerking: Week 40 en 41 4. Deponering: Na goedkeuring definitief rapport
Datum conceptrapportage	25-10-2022
Datum definitief rapport	4-7-2023
XY-coördinaten	246530/520630
	246295/520625
	246245/520560
	246290/520560
Kaartblad	22E
Oppervlakte/lengte plangebied	2730 m2
Datering	Nieuwe tijd
Complexiteit	bewoning (inclusief verdediging)
Onderzoeksmeldingsnr	5295638100
AMK-terrein	14521
Vondstmeldingsnr.	
Type onderzoek	Inventariserend veldonderzoek - proefsleuven
Opdrachtgever	BJZ.nu
	contactpersoon: B. Prins
Bevoegde overheid	Gemeente Coevorden
Goedkeuring bevoegde overheid	
Adviseur namens bevoegde overheid	O. Satijn
Beheer documentatie	E-depot voor de Nederlandse Archeologie Archief Laagland archeologie BV Noordelijk Archeologisch Depot (NAD)

² kadastralekaart.com

Uitvoerder	Laagland Archeologie BV Virulyweg 21F-G 7602 RG Almelo 06 - 49 88 34 03
Projectleider	Hans Oude Rengerink Hans.ouderengerink@laaglandarcheologie.nl

Tabel 1. Objectgegevens.

HOOFDSTUK 2 VOORGAAND ONDERZOEK EN VERWACHTING

2.1 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Voor het plangebied is in 2022 reeds een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek door middel van verkennende boringen uitgevoerd.³ Hieronder worden beknopt de resultaten van dit onderzoek beschreven.⁴

Bodem en geomorfologie

Op basis van het bureauonderzoek is bekend dat Coevorden op een langgerekte zandopduiking ligt. Uit de paleogeografische kaarten (niet afgebeeld) blijkt dat tussen 5500 en 3850 voor Chr. veen kon ontwikkelen aan weeszijde van de dekzandrug. Rond 2750 voor Chr. lag de zandrug, waar later de oude kern van Coevorden zou komen te liggen, midden in een veengebied dat in de latere eeuwen alleen in omvang zou toenemen.

Het plangebied maakt geen deel uit van de oude kern, maar ligt op de locatie van de (vrijwel geheel gedempte) vroeg- 18^e -eeuwse vestinggracht. Deze vormt een onderdeel van de vesting van Coevorden. Op basis van de historische situatie kan worden aangenomen dat het plangebied relatief laag lag. De aanwezigheid van een bekeergrond of gooreergrond ligt daarbij voor de hand, ook gezien de loop van een beek zuidelijk van het plangebied in de 16e eeuw.

Archeologie en historie

Het plangebied ligt binnen een archeologisch monument van hoge waarden. Dit betreft de vesting Coevorden (AMK-terrein 14521). In de omgeving van het plangebied is één relevant onderzoek uitgevoerd, een archeologische begeleiding variant opgraven. Hierbij zijn de resten van vier grachten aangetroffen, waarvan één een natuurlijke oorsprong kan hebben gehad (beekloop). Deze beekloop is bij de aanleg van de versterkingen (1593-1607) opgenomen in het buitenste grachtenstelsel. In het vlak was de gracht 42 meter breed, dit komt overeen met de historische kaarten uit de 18e eeuw.

Coevorden is gelegen op een zandrug ten midden van moerassen die destijds de enige doorgang vormde naar het achterland. De benaming is waarschijnlijk afgeleid van het toponiem 'voorde', wat een doorwaadbare plaats door een beek of rivier betekent. Coevorden had een strategische ligging en waardoor het vaak de locatie van het strijdtonel was. De plaats wordt in de historische bronnen in 1148 voor het eerst genoemd. Waarschijnlijk werd er rond 1143 een mottenkasteel gebouwd aan de noordzijde van Coevorden. Dit was aanvankelijk niet meer dan een houten toren, maar

³ Brouwer 2022.

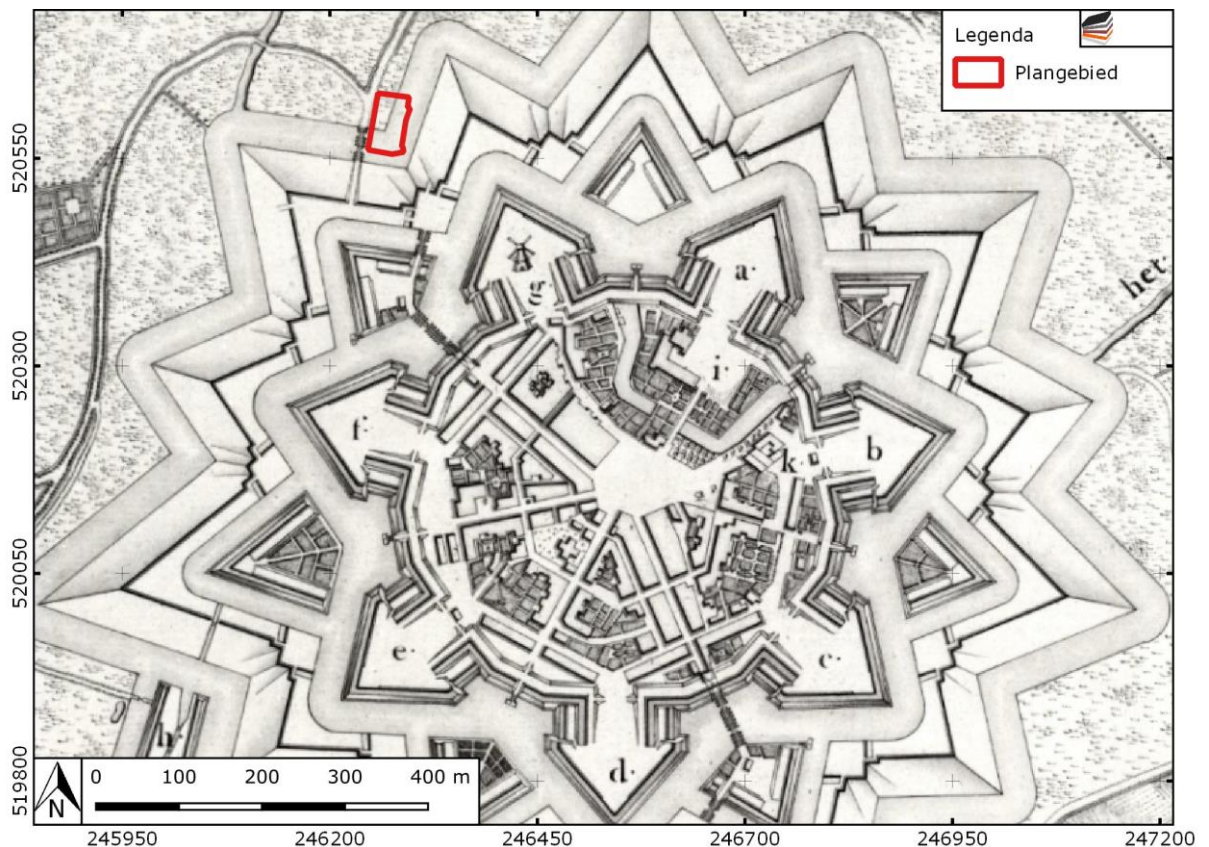
⁴ De tekst hieronder is gebaseerd op het vooronderzoek: Brouwer 2022 en het programma van eisen: Hendriks en Oude Rengerink 2022.

deze werd tegen het einde van de 12^e eeuw vervangen door een stenen toren en later uitgebreid tot kasteel.

Rond 1605 werd met een uitbreiding van de vestingwerken begonnen. Deze bestond uit een wal; rondom het kasteel werd een schans aangelegd. Omstreeks 1607 was een zevenhoekige vesting gereed. Het plangebied werd hierbij doorsneden door een relatief smalle gracht. In het meest oostelijke deel lag de wal.

De vesting bleek niet te voldoen. Menno van Coehoorn, een militair ingenieur die diverse andere vestingwerken heeft ontworpen, heeft de plannen voor een nieuwe vesting geleverd. Rond 1702 was deze gereed. Daarbij zijn ook de buitenste grachten breder gemaakt. Het plangebied ligt op een deel van de buitenste gracht hiervan (zie Afbeelding 2). Min of meer grenzend aan het westelijke deel van het plangebied voert een brug over de vestinggracht. Deze was onderdeel van een van de drie uitvalswegen van Coevorden en kan gezien worden als een van de voorgangers van de latere Stationsstraat. Na 1702 hebben er tot aan 1858 geen krijgshandelingen meer plaatsgevonden.

Ondertussen waren grote delen van het omliggende veengebied in ontginning genomen. Hierdoor verdwenen de moerassen, waardoor het belang van de strategische ligging van Coevorden geleidelijk verdween. In de navolgende jaren behield de vesting haar toenmalige vorm. In 1858 werd ze als vesting opgeheven. De ontmanteling begon in 1870. Daarbij werd de aarde van de wallen, bastions en ravelijnen in de grachten geschoven.

Afbeelding 2. De ligging van het plangebied op Plan van Coevorden' (1770). De locatie van het plangebied is rood omlijnd. Bron: Drentsarchief.nl.

2.2 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Op basis van het voorgaande onderzoek is er in het PvE een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld.⁵

Datering

Binnen het plangebied worden archeologische resten van de voormalige vestingwerken van de stad Coevorden verwacht. Deze vestingwerken werden rond 1605 opgericht en rond 1702 verbeterd. Een grootdeel van de vestingwerken is ontmanteld is 1870.

Complextype

Binnen het plangebied worden resten van de buitenste vestinggracht van de vestingwerken van de stad Coevorden verwacht.

Omvang

De omvang van de vestingwerken is te zien op Afbeelding 2. Verwacht wordt dat de gracht ongeveer 42 meter breed is.

Diepteligging

Op basis van de boringen bevinden de grachtlagen zich op een diepte van 270 cm – maaiveld. Tot een diepte van 2 meter is de gracht opgevuld met dempingspakketten.

Gaafheid en conservering

De gaafheid van eventuele vindplaatsen kan variëren als gevolg van de wisselende diepten van eventuele bodemverstoringen. Verwacht wordt dat er in diepere lagen van de gracht onder het grondwaterniveau sprake is van redelijke conservatieomstandigheden. Op deze locaties kunnen organische resten, zoals een houten beschoeiing worden verwacht.

Locatie

Een vindplaats kan zich binnen het gehele plangebied bevinden of zich daar buiten nog uitstrekken.

Uiterlijke kenmerken

Binnen het plangebied worden resten verwacht van de vestinggracht. Hierin kunnen zich resten van de beschoeiing bevinden evenals bodemlagen en dempingslagen.

Mogelijke verstoringen

Vanwege de hoge verwachting van werd aanbevolen nader archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren door middel van een Inventariserend veldonderzoek - proefsleuven.

2.3 SELECTIEBESLUIT

Op basis van de bevindingen van het voorgaande onderzoek is geadviseerd om aanvullend archeologisch onderzoek uit te voeren in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. Op de geplande nieuwbouwlocatie wordt geadviseerd een proefsleuf aan te leggen in een T-vorm. Het doel van de proefsleuf is om de vestinggracht in kaart te brengen en de resten van beschoeiing aan te treffen.

⁵ Hendriks & Oude Rengerink 2022.

DOEL VAN HET ONDERZOEK

3.1 DOEL VAN HET ONDERZOEK EN MOTIVATIE

Het doel van de archeologische proefsleuven onderzoek is om vast te stellen of er zich in het onderzoeksgebied archeologische vindplaatsen bevinden die bij een niet aangepaste uitvoering van de plannen bedreigd kunnen worden. Vanwege de aard van de verwachte vindplaats (vestinggracht) is er gekozen voor een proefsleuvenonderzoek. Het doel van het proefsleuvenonderzoek is om eventuele vindplaatsen op te sporen en te waarderen. Op basis van deze waardering kan de behoudenswaardigheid van de vindplaats worden vastgesteld.

Het plangebied ligt in de loop van de oude vesting van Coevorden. Dit onderzoek kan daarom bijdragen aan de kennis van de ontwikkeling van de vestingwerken van steden (NOaA 2.0 vraag 136). Aangezien het proefsleuvenonderzoek een inventariserend onderzoek betreft waarin vooralsnog een vindplaats aangetoond moet worden, kan er nog geen specifieke vraagstelling worden opgesteld. De onderzoeksvragen zijn daarom nog algemeen van aard.

3.2 ONDERZOEKSVRAGEN UIT HET PVE

1. Zijn er in het onderzoeksgebied archeologische resten van de vestingwerken van Coevorden aanwezig?
2. Wat is de aard, omvang en datering van de verschillende grachtlagen?
3. Is er een fasering te onderscheiden in de verschillende grachtlagen?
4. Zijn in het onderzoeksgebied resten aanwezig van de beschoeiing van de gracht?
5. Kan op basis van het onderzoek de gracht binnen het plangebied worden begrensd?
6. Wat is de waardestelling middels de KNA-waarderingscriteria? Is de vindplaats behoudenswaardig?

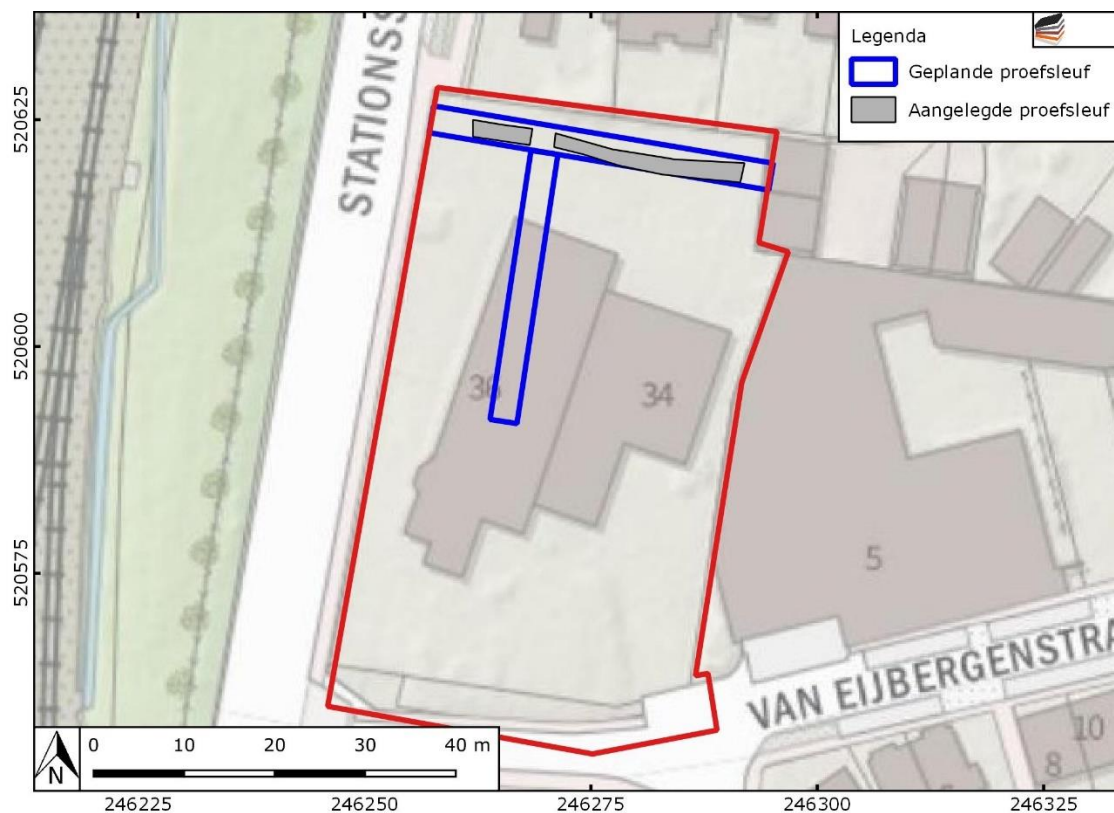
HOOFDSTUK 4 METHODEN

4.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het proefsleuvenonderzoek is uitgevoerd op 28 en 29 september 2022. Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn er twee proefsleuven haaks op de gracht aangelegd. Aan de bovenzijde waren de proefsleuven 3 meter breed. Gezien de beoogde diepte werden de putten onder talud aangelegd. Hierbij heeft het vlak aan de onderzijde van de proefsleuf een breedte van 2 meter (conform het PVE). Door de aanwezige bebouwing, hekwerk en kabels en leidingen kon de geplande proefsleuf niet in de volle lengte worden aangelegd. Ter plaatse van een aanwezig hekwerk is er een dam blijven staan en zijn er aldus twee proefsleuven ontstaan. Daarnaast zou er nog een proefsleuf dwars op de eerste proefsleuf gelegd moeten worden om de beschoeiing van de gracht te documenteren (zie Afbeelding 3).

Proefsleuf één is aangelegd vanaf de bebouwing in het oosten zijn het plangebied tot zo dichtmogelijk bij het hekwerk. Proefsleuf 2 is aangelegd vanaf het hek tot de kabels en leidingen die aan de rand van het plangebied lagen. Op Afbeelding 4 is te zien hoe het plangebied er uitzag bij aankomst op de locatie. De bebouwing rechts op de foto zou volgens de bij ons kenbaar gemaakte plannen gesloopt zijn, echter bleek op de locatie dat dit gebouw zou worden her ontwikkeld. Daarom is afgezien van het aanleggen van deze proefsleuf.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is geen beschoeiing aangetroffen om te documenteren met een proefsleuf dwars op de beschoeiing.

Afbeelding 3. De geplande en aangelegde proefsleuven (randen proefsleuven van onderin de put gemeten).

Afbeelding 4. Plangebied bij aankomst.

De proefsleuven zijn onder talud verdiept tot het niveau waarop veilig gewerkt kon worden. Om hieronder de gracht inbeeld te brengen moest er volgens het PvE om de twee meter een boring tot onder de gracht gezet worden. Door de extreem natte slappe bodemcondities liep de boor direct leeg. Alleen aan de west zijde van proefsleuf 1 bleef er genoeg materiaal in de boor zitten om een bodemlaag van de gracht te herkennen. Op deze locatie is na het dichtten van de rest van de proefsleuf een kijkgat gemaakt tot het dekzand. In proefsleuf 2 is doormiddel van boringen getracht om de bodemlagen van de gracht op te sporen. Hier bleef wederom niet voldoende materiaal in de boor zitten om de gracht verder in kaart te brengen.

De putrand is van onderuit de proefsleuf ingemeten waar deze ruim een meter tot 1,5 meter smaller was dan aan de bovenzijde van de proefsleuf. Tijdens het onderzoek zijn er geen sporen waargenomen in het vlak, maar is alle informatie uit de profielen gewonnen. Alle metingen zijn ingemeten met behulp van een GPS in het Rijksdriehoekstelsel (RD). Tijdens de ontgraving is intensief gebruik gemaakt van de metaaldetector. Aangetroffen vondsten zijn zoveel mogelijk gekoppeld aan sporen of lagen. Vondstmateriaal dat in het veld als duidelijk recent kon worden bestempeld, is in het veld gedeselecteerd en in de spoorbeschrijving meegenomen. Tijdens het veldwerk zijn geen sporen of lagen aangetroffen die geschikt waren voor bemonstering.

Conform het PvE is er een lengte profiel genomen dwars over de gracht. De profielen zijn conform de ABS beschreven, gefotografeerd en op een schaal van 1:20 getekend.

5 LANDSCHAP EN BODEM

5.1 GEOLOGIE EN GEOMORFOLOGIE

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is er een dwarsprofiel over de gracht heen gemaakt. Op één klein stuk na is de natuurlijke bodem niet bereikt. Op een diepte van circa 1,7 meter onder het maaiveld is het natuurlijk dekzand aangetroffen. Het gaat hier om geheel gereduceerd dekzand zonder verdere bodemvorming. Hierboven bevond zich een deel van de grachtbodem dat bestond uit een 14 cm dik pakket veen. Het lijkt net een ondieper deel van de gracht te zijn, want aan beide zijden dook de bodem weer naar beneden.

Boven de gracht bestond de bodem uit een dunne laag cunetzand dat bij het verwijderen van de klinkers op sommige plaatsen is verdwenen. Hieronder bevond zich een recente ophogingslaag die bestond uit donkerbruinzwart matig humeus zand met resten roodbakkende puin, modern vensterglas, mortel resten en resten van teer of asfalt. Hieronder bevond zich een recente ophogingslaag van donkerbruin en lichtbruin gevlekt zwak humeus zand met machinaal geproduceerde dakpannen en roodbakkend puin.

6 ARCHEOLOGIE

6.1 SPOREN EN STRUCTUREN (ZIE BIJLAGE 5)

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is er een proefsleuf dwars over de gracht aangelegd. Hierbij wordt de informatie niet uit het vlak maar uit het profiel gehaald. Tijdens het onderzoek zijn er vier sporen aangetroffen. Deze bestonden uit de gracht en drie kuilen daarnaast zijn er drie lagen aangetroffen welke bestonden uit de bouwvoor, cunetzand en een ophogingslaag, deze zijn in hoofdstuk 5 beschreven. Daarnaast was het profiel op een aantal plaatsen tot verschillende diepten verstoord. Deze verstoringen zijn onder één overkoepelend spoornummer (S999) gedocumenteerd.

6.1.1 GRACHT

De gracht is gedocumenteerd onder spoornummer 1, hierbij hebben de verschillende lagen een apart vullingsnummer gekregen. De dempingslagen van de gracht bestaan hoofdzakelijk uit 'schoon' geel zand met enkele brokken zeer fijn wit zand en humusbrokken. Afgewisseld met enkele (donker) bruine of grijze lagen. De vullingen liepen of horizontaal of schuinstaand (zie Afbeelding 4), waarbij de schuinstaande lagen vanaf de westzijde naar beneden hielden, uit slechts één dempingslaag is een fragment roodbakkerd aardewerk afkomstig samen met modern vensterglas.

Door het grondwater kon de proefsleuf niet op de gewenste diepte worden aangelegd. Volgens het PvE zou er dan om de twee meter een grondboring gezet moeten worden om de gracht in kaart te brengen. Dit was niet mogelijk doordat de boor leeg bleef lopen en het boorgat door de losse structuur van de modder in bleef zakken. Aan de westzijde van proefsleuf 1 bleef er voldoende materiaal in de boor hangen zodat duidelijk werd dat op ongeveer 40 cm onder de onderkant van het profiel een veen pakket aanwezig was dat in de boor geïnterpreteerd kon worden als een verlandingsbodem. Op deze plaats is er verdiept tot dat de verlandingsbodem in het profiel zichtbaar was. Deze bodem bestond uit een pakket van 14 cm bruin en zeer humeus veen met veel plantenresten van riet, wortels en hout en mogelijk een bijmenging van mest. Een zelfde grachtbodem is tijdens een begeleiding aan de Biezenburgstraat aangetroffen.⁶ In deze laag zijn geen vondsten aangetroffen.

Op basis van het bureau- en booronderzoek werd geconcludeerd dat de grond van de vestingwal (deels) is gebruikt om de gracht te dempen. Mogelijk is de gracht aan de oostzijde van het plangebied al vanaf 1858 in delen gedempt met de wal, maar de gracht verdween pas vanaf 1908 en 1955 van de historische kaarten.⁷ Gezien de schone dempingen met veel geel zand kan aangenomen worden dat de gracht inderdaad is gedempt met de vestingwal. Tot deze zelfde conclusie kwam men tijdens de begeleiding aan de Biezenburgstraat.⁸

⁶ De Wit 2017, 12-13.

⁷ Brouwer 2022, 22.

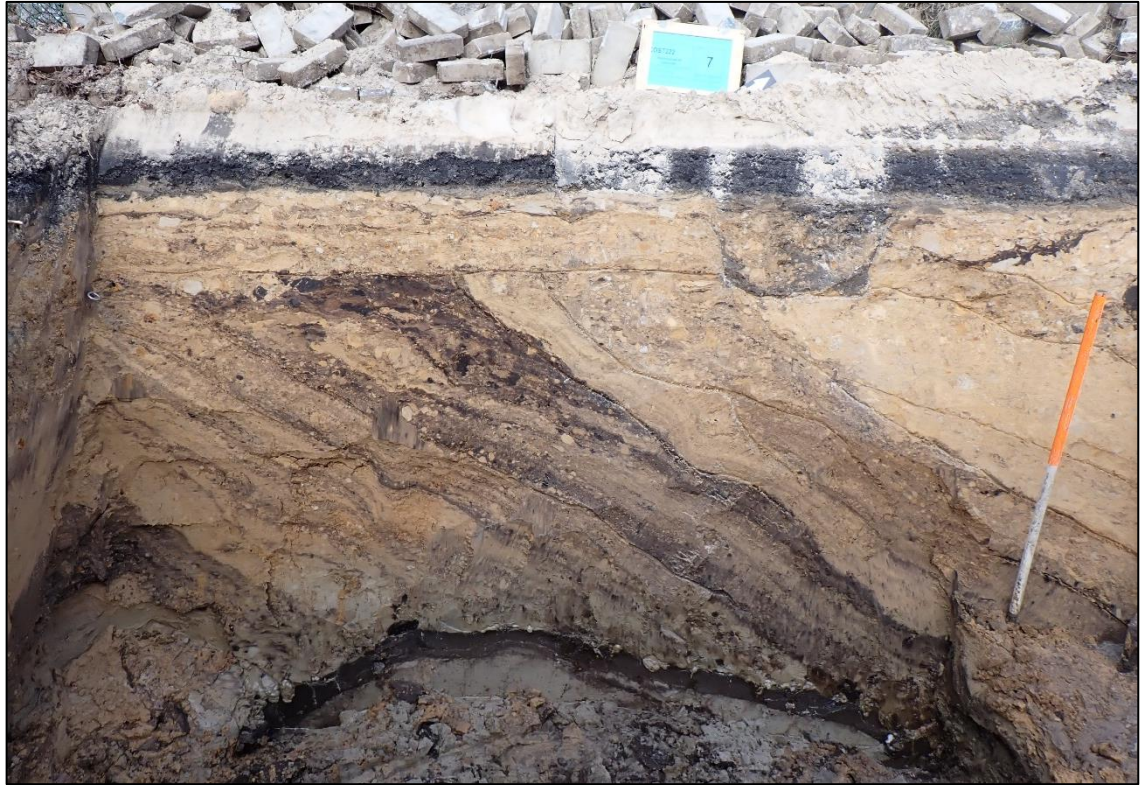
⁸ De Wit 2017, 13.

Afbeelding 5. Profielfoto van profiel 101 vak 1.

Afbeelding 6. Profielfoto 101 vak 3.

Afbeelding 7. Profielfoto van profiel 101 vak 5 na het verdiepen.

6.1.2 KUILEN

In de demping van de gracht zijn drie recente kuilen gegraven. In deze kuilen is modern vensterglas, kolengruis en moderne baksteen. Dit vondstmateriaal kan duidelijk als recent worden bestempeld en deze zijn in het veld gedeselecteerd.

Het betreft hier een kuil (S2) van 68 cm diep die wordt afgedekt door recente ophogingslagen. Deze kuil bestaat uit bruin en grijsbruin gevlekt zand met modern vensterglas. De kuil (S3) betreft een zeer brede en diepe kuil, 2,46 meter breed. De kuil liep dieper door dan de maximale mogelijke ontgravingsdiepte. De kuil was opgevuld met geel tot lichtgrijs en bruin tot bruingrijs gevlekt zand, één vulling was opgevuld met donkerbruinzwart en geel gevlekt zand. In deze kuil kwamen een metalen buis voor, kolengruis en humusbrokken. De kuil (s4) is 36 cm diep en bestaat uit geel en donkergrijs gevlekt matig humeus zand met matig veel kolengruis. De kuilen (S3 en S4) worden beide afgedekt door de recente ophogingslagen (S1011 en S1010).

6.2 VONDSTEN

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is één scherp keramiek aangetroffen.

6.2.1 EVALUATIERAPPORT

Voorgesteld wordt om de scherp aardewerk te deponering aan te bieden na afronding van het project.

6.2.2 KERAMIEK

Tijdens het onderzoek is er één roodbakkende scherf aangetroffen. Het betreft een wandfragment van ongeveer 2x3 cm groot. Inwendig is de scherf volledig geglazuurd met loodglazuur waarin zwarte ijzervlekken zitten. Uitwendig is de scherf ongeglaazuurd en heeft deze strakke ribbels. Aangezien het hier een vrij klein wandfragment betreft kan deze scherf niet nauwkeuriger worden gedateerd dan 1400 tot 1800. IJzervlekken in loodglazuur komen veel voor bij aardewerk uit de Nieuwe tijd Midden (17^e -18^e eeuw), al komt het in mindere mate ook bij ouder en jonger roodbakkend aardewerk voor.⁹ Op basis hiervan zou deze scherf onderdeel kunnen hebben uitgemaakt van een roodbakkend voorwerp dat gedateerd kan worden in de 17^e of 18^e eeuw. Echter is deze scherf dusdanig klein dan een dergelijke datering veelal op aannames berust. Aangezien dit fragment roodbakkend aardewerk in een laag is aangetroffen waar ook modern vensterglas in is aangetroffen betreft het hier geen primaire depositie.

6.3 SYNTHESE

Tijdens het onderzoek is er een dwarsprofiel van een gedeelte van de buitenste vestinggracht gemaakt. Hierbij zijn de zijkanalen met eventuele beschoeiing in de vorm van palen of planken niet aangetroffen. Wel kunnen de resultaten van dit proefsleuvenonderzoek goed worden vergeleken met andere onderzoeken in Coevorden.

De gracht was gedempt met veelal geel 'schoon' zand. Dit komt overeen met de resultaten van de begeleiding aan de Biezenburgstraat. De gracht zou zijn opgevuld met de verdedigingswerken die na 1858 niet meer noodzakelijk waren.¹⁰ Het schone veelal gele zand zou dan ook afkomstig kunnen zijn van de wallen die aan de binnenzijde van de gracht lagen. Opmerkelijk is overigens dat de schuinstaande dempingslagen vanaf de westzijde van de gracht naar beneden lagen. Dit duidt er op dat de gracht deels vanaf de buitenoever is gedempt terwijl verwacht zou worden dat de grond van de wal langs de binnenzijde (oostoever van de gracht) in de gracht is gestort.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is er binnen één van deze vullingen een scherf roodbakkend aardewerk aangetroffen die gedateerd kan worden tussen 1400 en 1800. Deze scherf kan afkomstig zijn uit de wal aangezien er naast deze scherf modern vensterglas voorkwam binnen de laag, dat waarschijnlijk tijdens het dempen tussen 1908 en 1955 in de laag terecht is gekomen. Tijdens de begeleiding aan de Biezenburgstraat zijn er in deze vulling enkele musketkogels aangetroffen.¹¹ Hierbij werd er geconcludeerd dat deze musketkogels zich in de wal hadden geboord waarna deze in de grachtvulling terecht zijn gekomen met het slechten van de wallen.¹² Deze kogels kunnen moeilijk aan één periode en één oorlogshandeling gekoppeld worden. Het type musketkogels (16mm) dat is aangetroffen dateert van de 16e tot 19e eeuw.¹³

De stad Coevorden lag op een strategisch belangrijke plaats, op een zandrug midden in een moerasgebied. Deze zandrug was de enigste doorgang naar het achterland. In de 16e tot 19^e eeuw werd Coevorden verschillende keren belegerd. Tijdens de Gelderse oorlogen, de Tachtigjarige oorlog en de twee Münsterse oorlogen.¹⁴ Vooral tijdens de Tachtigjarige oorlog werd er in Coevorden zwaar gevochten. De stad werd meerdere malen belegd en veroverd. Van deze oorlog en de bijbehorende gevechtshandelingen zijn verschillende sporen aangetroffen in de stad Coevorden. Tijdens een begeleiding conform het protocol opgraven aan De Haven is in 2012 een noodgraf van een jonge soldaat opgegraven. Deze

⁹ Mondelinge mededeling T. Spitzers.

¹⁰ Brouwer 2022, 22.

¹¹ De Wit 2017, 13.

¹² De Wit 2017, 22.

¹³ Koopstra 2017, 17.

¹⁴ Koopstra 2017, 17.

soldaat was in de leeftijdscategorie 17-20 jaar en is waarschijnlijk gestorven door een schotwond in de buikstreek.¹⁵ Binnen het plangebied zijn geen sporen aangetroffen die wijzen op gevechtshandelingen.

¹⁵ Bouma 2013, 7.

HOOFDSTUK 7 ONDERZOEKSVRAGEN EN CONCLUSIE

1. Zijn er in het onderzoeksgebied archeologische resten van de vestingwerken van Coevorden aanwezig?
Binnen het onderzoeksgebied is de vestinggracht van Coevorden aangesneden.
2. Wat is de aard, omvang en datering van de verschillende grachtlagen?
Door het ontbreken van goed dateerbaar vondstmateriaal kunnen de aangetroffen gracht- en dempingslagen niet worden gedateerd. Uit historische bronnen en het vooronderzoek is bekend dat het dichten van de gracht door deze op te vullen met grond van de wallen begon na 1858, maar de grachten ter hoogte van het plangebied verdwenen pas geleidelijk tussen 1908 en 1955. Het proefsleuvenonderzoek onderbouwd de hypothese dat de gracht is opgevuld met de geslechte wal. Onder de dempingslagen is er bij een deel van het profiel een bodem aangetroffen die gezien de aard van het veen als een verlandingsbodem kan worden beschouwd. Deze bestond uit een circa 14 cm dik bruin veenpakket dat bestaat uit riet, wortels en plantenresten en waar mogelijk mest doorheen zit gemengd.
3. Is er een fasering te onderscheiden in de verschillende grachtlagen?
Nee, de gracht is opgevuld met een homogeen pakket waar nagenoeg geen vondstmateriaal uit afkomstig is. Wel is er een gelaagdheid aanwezig in de dempingslagen. Waarschijnlijk zijn deze dempingslagen afkomstig van de zelfde bron die in korte tijd zijn gedeponeed.
4. Zijn in het onderzoeksgebied resten aanwezig van de beschoeiing van de gracht?
Tijdens het onderzoek zijn er geen resten van de beschoeiing aangetroffen.
5. Kan op basis van het onderzoek de gracht binnen het plangebied worden begrensd?
Nee, aan beide zijde is de rand van de gracht niet aangetroffen.
6. Wat is de waardestelling middels de KNA-waarderingscriteria? Is de vindplaats behoudenswaardig?
Op basis van de resultaten van het onderzoek is de vindplaats ter plaatse van het plangebied niet behoudenswaardig.

HOOFDSTUK 8 WAARDERING

De doelstelling van het onderhavige onderzoek is te komen tot een waardering van een eventueel aanwezige archeologische vindplaats. Op basis van het voorkomen van archeologische sporen is sprake van een archeologische vindplaats. Deze vindplaats wordt gewaardeerd op basis van de waarderingscriteria volgens de KNA 4.1.¹⁶ Per onderdeel vindt een toewijzing van punten plaats en aan de hand van het totaal aantal punten wordt bepaald of de vindplaats als behoudenswaardig aangemerkt dient te worden. Bij een lage, gemiddelde en een hoge waarde worden respectievelijk 1, 2 en 3 punten toegekend. Een behoudenswaardige vindplaats heeft volgens de KNA-waarderingscriteria voor de fysieke kwaliteit een score van 4 punten en op inhoudelijke kwaliteit een score van 8 punten. Met een score van 12 punten geldt de aangetroffen archeologische vindplaats als behoudenswaardig.

De vindplaats die is aangetroffen tijdens het onderzoek maakt deel uit van een veel grotere vindplaats. Deze waardering richt zich enkel op het aangetroffen deel van de vindplaats binnen het plangebied en dus niet de hele buitenste vestinggracht van Coevorden.

Gaafheid

De aanwezige vindplaats ter plaatse van het plangebied is niet door postdepositionele (erosie) verstoord, de gaafheid kan als **hoog** worden beschouwd.

Conservering

Er is slechts één scherf aardewerk uit één van de dempingslagen aangetroffen. Er zijn geen artefacten aangetroffen. In dat licht kan er dus geen waardering van de conservering van organische en anorganische artefacten worden gegeven. Gezien echter de relatief vochtige bodemcondities wordt deze als **hoog** te waarderen in de tabel opgenomen.

Zeldzaamheid

De vindplaats betreft een deel van de buitenste vestinggracht welke in de stad Coevorden regelmatig is aangetroffen. De zeldzaamheid is daarom **laag**.

Informatiewaarde

Tijdens het onderzoek bleek dat het plangebied midden in de gracht lag waarbij de kanten van de gracht buiten het plangebied vallen. Hoewel dit type vindplaats bij kan dragen aan het beantwoorden van een vraag uit de nationale onderzoekagenda archeologie (NOaA 2.0), geeft het de vindplaats ter plaatse van het plangebied geen informatie waarmee deze onderzoeksvraag kan worden beantwoord. De informatiewaarde van de vindplaats ter plaatsen van het plangebied kan als **laag** worden beschouwd.

Ensemblewaarde

In de context van de ruimere omgeving maakt de vindplaats ter plaatsen van het plangebied deel uit van een grotere vindplaats, namelijk de buitenste vestinggracht van Coevorden. Omdat niet de gehele breedte van de gracht binnen het plangebied ligt geeft de vindplaats ter plekke van het plangebied geen informatie over eventuele beschoeiing of de breedte van de gracht. Daarin geeft de vindplaats ter plaatsen van het plangebied

¹⁶ KNA 4.1. Bijlag IV Waarderen van vindplaatsen

geen aanvullende informatie op het in de omgeving bekende vindplaatsenbestand. De ensemblewaarde kan daarom als **laag** worden aangemerkt.

Representativiteit

De vindplaats ter plaatse van het plangebied betreft een deel van de buitenste vestinggracht van Coevorden. Sporen van deze gracht zijn bij verschillende onderzoeken in de buurt aangetroffen. Echter is tijdens het onderzoek niet de hele vestinggracht aangetroffen, maar slechts een deel uit het midden. De kanten liggen buiten het plangebied. Aangezien het deel van de vindplaats dat is aangetroffen binnen het plangebied niet de gehele breedte is van de vestinggracht kan de representativiteit worden bijgesteld naar **matig**.

Conclusie waardering

Op het aspect fysieke kwaliteit heeft de vindplaats 6 punten en op de inhoudelijke kwaliteit 5 punten. De vindplaats op de locatie van het plangebied scoort op fysieke kwaliteit voldoende punten, maar op inhoudelijke kwaliteit te weinig punten om als behoudenswaardig te kunnen worden aangemerkt. Op basis van de KNA-waarderingscriteria is de vindplaats ter plaatsen van het plangebied niet behoudenswaardig.

KNA 4.1 Waarderingstabel met scores

Kwaliteite n	Waardering s-criteria	Operationele parameters	score
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarh eid en schoonheid)	Wordt niet gescoord	-
	Herinnerings- waarde	Wordt niet gescoord	-
Fysieke kwaliteit	Gaafheid	- Aanwezigheid sporen; - Gaafheid sporen; - Ruimtelijke gaafheid; - Stratigrafie intact; - Mobilia in situ; - Ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling; - Ruimtelijke relatie tussen mobilia en sporen; - Aanwezigheid antropogeen biochemisch residu; - Stabiliteit van de natuurlijke omgeving.	3
	Conservering	- Conservering artefacten (metaal/overig); - Conservering organisch materiaal.	3
Inhoudelijk e kwaliteit	Zeldzaamheid	- Het aantal vergelijkbare vindplaatsen (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode, binnen dezelfde archeoregio, waarvan de aanwezigheid is vastgesteld; - Idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart.	1
	Informatie- waarde	- Opgraving/onderzoek van vergelijkbare vindplaatsen binnen dezelfde archeoregio (minder/meer dan 5 jaar geleden; volledig/partieel); - Recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeoregio; - Recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode; - Passend binnen vastgesteld onderzoeksprogramma van universitair instituut of Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	1
	Ensemble- waarde	- Synchrone context (voorkomen van vindplaatsen uit dezelfde periode binnen de microregio); - Diachrone context (voorkomen van vindplaatsen uit op een volgende perioden binnen de microregio); - Landschappelijke context; - Landschappelijke context (fysisch en historisch); geografische gaafheid van het contemporaine landschap; - Aanwezigheid van contemporaine organische sedimenten in de directe omgeving.	1

	Representativiteit	• Kenmerkendheid voor een bepaald gebied en/of periode;- • Het aantal vergelijkbare vindplaatsen van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd; • Idem, op basis van een recente en specifieke verwachtingskaart.	2
--	--------------------	---	---

HOOFDSTUK 9 SELECTIEADVIES

Tijdens het veldonderzoek is een deel van de buitenste vestinggracht van Coevorden aangetroffen. Deze vestinggracht staat op verschillende kaarten aangegeven en is in de omgeving verschillende keren aangetroffen tijdens andere onderzoeken. Dit selectieadvies heeft enkel betrekking op het deel van de vindplaats dat binnen het plangebied aanwezig is en niet op de vestinggracht in zijn geheel.

Tijdens het onderzoek bleek de gracht te zijn opgevuld met 'schoon' zand, ook werden de kanten van de gracht niet aangetroffen (deze liggen buiten het plangebied). Hierdoor is de informatiewaarde van de vindplaats ten plaatsen van het plangebied laag. Vervolgonderzoek binnen het plangebied zal dan geen extra informatie verschaffen over de bouw, constructie of gebruik van deze vestinggracht. Aangezien de gracht ter plaatsen van het plangebied en op andere locatie waar deze is aangetroffen zeer vondstarm tot vondst loos is zal eventueel verder onderzoek geen bijdragen leveren aan de kennis over de materiele cultuur binnen Coevorden.

Op basis hiervan en de KNA-waarderingscriteria kan de vindplaats binnen het plangebied als niet behoudenswaardig worden beschouwd. Laagland Archeologie adviseert geen vervolgonderzoek uit te voeren binnen het plangebied en het plangebied vrij te geven voor de geplande ontwikkeling.

Literatuur en bronnen

Bartels, M., 1999. *Steden in Scherven. Vondsten uit beerputten in Deventer, Dordrecht, Nijmegen en Tiel (1250-1900)*, Amersfoort.

Bitter, P. S. Ostkamp & N.L. Jaspers, 2018. *Classificatiesysteem voor (post-)middeleeuws aardewerk en glas - Het Deventer Systeem (sinds 1989), Deel 1: Keramiek. Digitale opzoekschema's, Versie 2018-03*. ADC ArcheoProjecten.

Bouwma, N., 2013. *Het graf van een jonge soldaat uit de Tachtigjarige Oorlog op de vesting Coevorden Een archeologische opgraving en een archeologische begeleiding in het plangebied De Haven/voormalige brandweerkazerne*, Amersfoort (ADC-rapport 3495).

Brouwer, E., 2022. *Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek- verkennende fase- Stationsstraat 36 te Coevorden, gemeente Coevorden (DR)*, Almelo (Laagland Archeologie rapport 952).

Hendriks, N., en J.A.M. Oude Rengerink, 2022. *Programma van eisen inventariserend veldonderzoek- proefsleuven, Stationsstraat 36 te Coevorden, gemeente Coevorden (DR)*, Almelo.

Koopstra, C.G., 2017. 2.5.2 metaal in *Archeologische begeleiding rioolwerkzaamheden Van Heutszsingel e.o. Coevorden, gemeente Coevorden (DR)*, Leek (MUG-publicatie 2017-121) 15-18.

SIKB, 2016. *Inventariserend Veldonderzoek (Landbodems) (Field Survey IVO (soil) Protocol 4003*. SIKB 2016. Gouda.

Wit, M.J.M. de, 2017. *Archeologische begeleiding rioolwerkzaamheden Van Heutszsingel e.o. Coevorden, gemeente Coevorden (DR)*, Leek (MUG-publicatie 2017-121).

www.hisgis.nl

www.Drentsarchief.nl

KNA 4.1. Bijlage IV Waarderen van vindplaatsen

<http://www.sikb.nl/doc/KNA33/definitief/Deel%20II%20bijlage%20IV%20Waarderen%20van%20vindplaatsen%20versie%203.3.pdf>

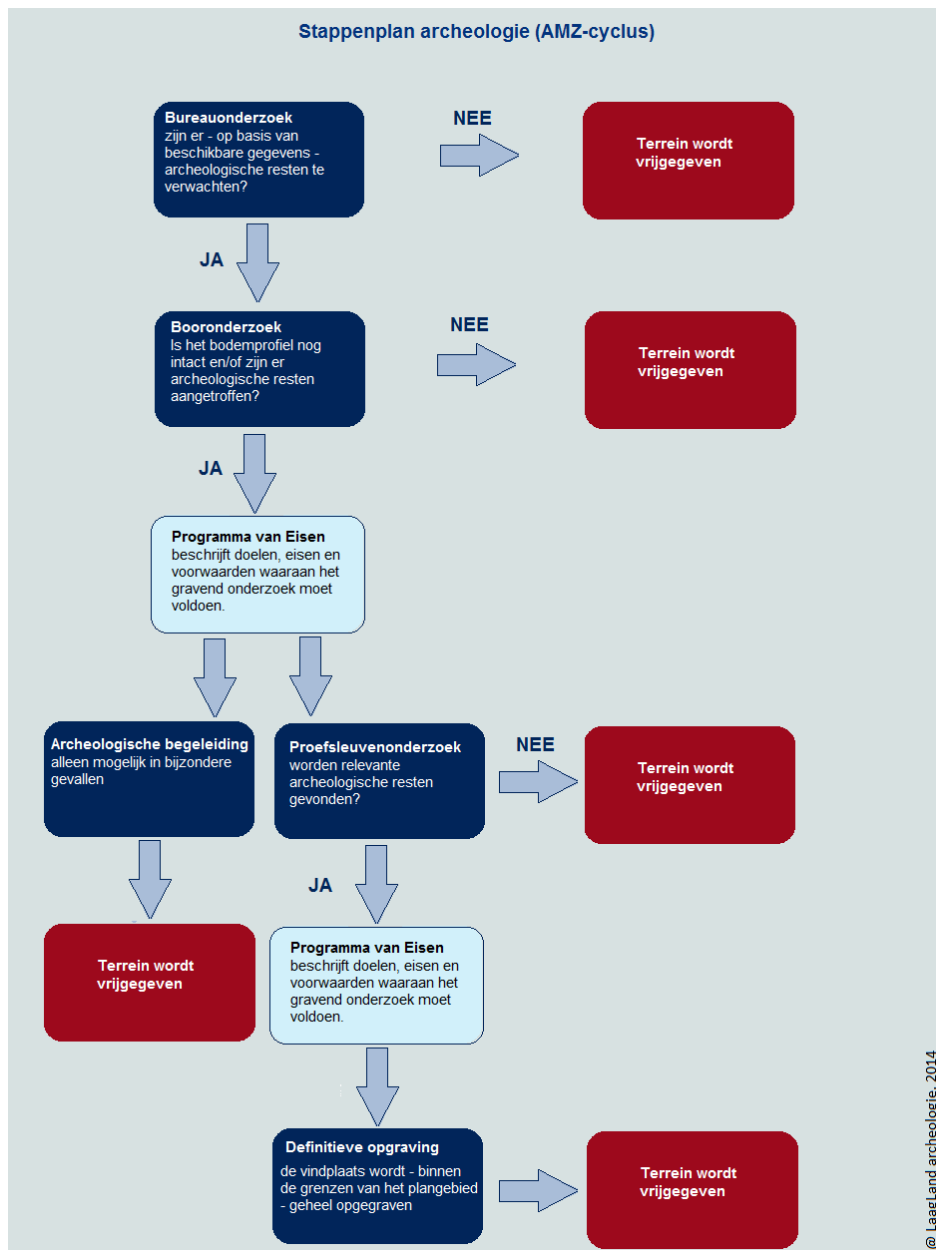
Gebruikte kaarten

Topografische kaart, schaal 1:10.000. Bron: www.pdok.nl. Geraadpleegd op 3-10-2022.
Plan van Coevorden' (1770). Bron: Drentsarchief.nl. Geraadpleegd op 4-10-2022.

Lijst met afbeeldingen

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied. _____	5
Afbeelding 2. De ligging van het plangebied op Plan van Coevorden' (1770). De locatie van het plangebied is rood omlijnd. Bron: Drentsarchief.nl . _____	9
Afbeelding 3. De geplande en aangelegde proefsleuven (randen proefsleuven van onderin de put gemeten). _____	13
Afbeelding 4. Plangebied bij aankomst. _____	13
Afbeelding 5. Profielfoto van profiel 101 vak 1. _____	17
Afbeelding 6. Profielfoto 101 vak 3. _____	17
Afbeelding 7. Profielfoto van profiel 101 vak 5 na het verdiepen. _____	18

BIJLAGE 1 AMZ-CYCLUS

BIJLAGE 2 ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

Archeologische perioden			Datering	
Nieuwe tijd		C	1795	
		B		1650
		A		1500
Middeleeuwen		Laat	1250	
		Vol	1050	
		vroeg	Ottoons	900
			Karolingisch	725
			Merovingisch	450
Romeinse tijd		Laat	270	
		Midden	70 na Chr.	
		Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250	
		Midden	500	
		Vroeg	800	
	Bronstijd	Laat	1100	
		Midden	1800	
		Vroeg	2000	
	Neolithicum	Laat	2850	
		Midden	4200	
		Vroeg	4900/5300	
	Mesolithicum	Laat	6450	
		Midden	8640	
		Vroeg	9700	
	Paleolithicum	Jong	35.000	
		Midden	250.000	
		Oud		
@ Laagland Archeologie, 2014				

BIJLAGE 3 SPORENLIJST

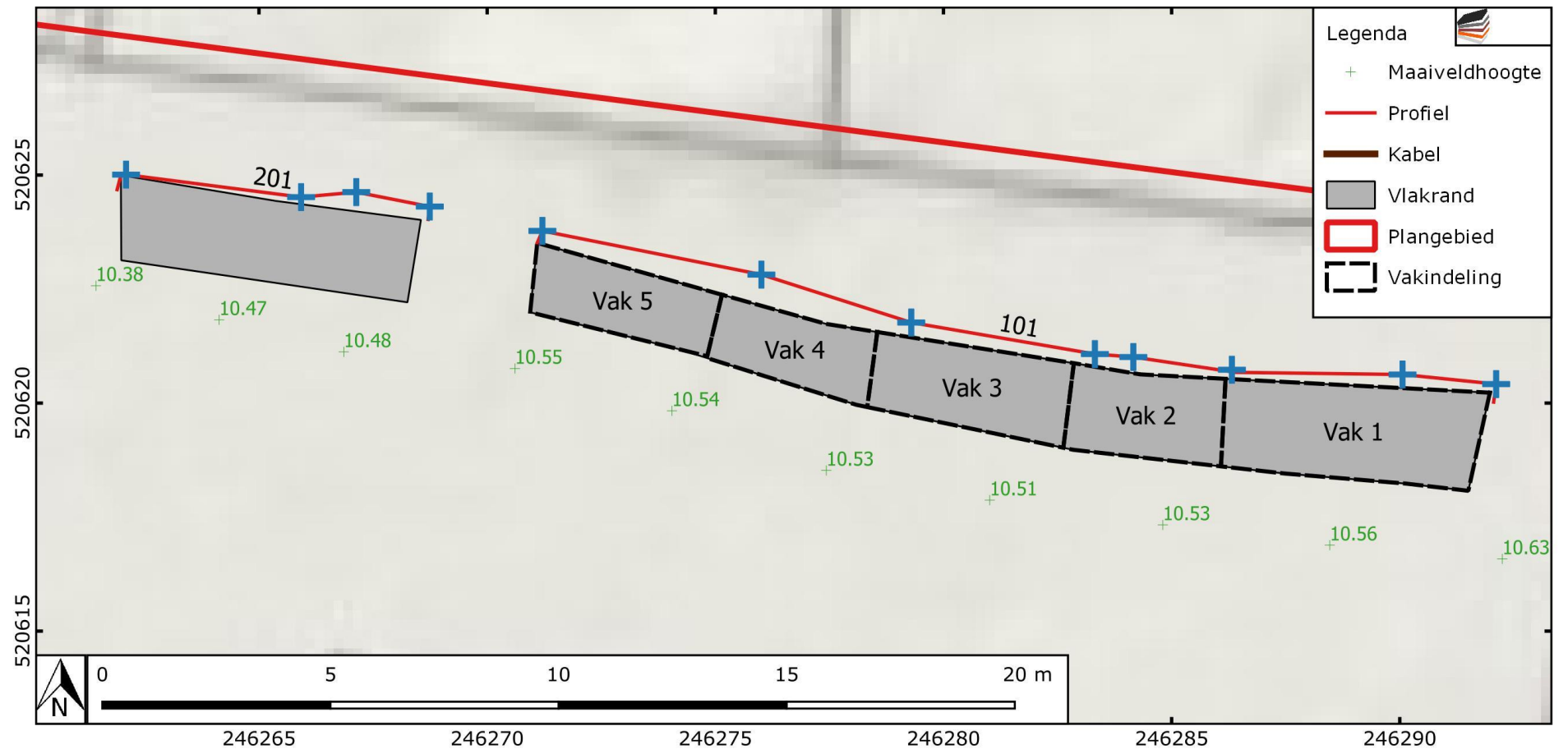
Spoor	Vulling	Put	Vlak	Textuur	Kleur	Gevelekt	Interpretatie	Specifiek	Begin periode	Eind periode	Humus	Puin	HK	FE/MN	Opmerking
1	0	1	1	X	-	-	GR	GRA	-	-	-	0	0	-	onbekende vulling vondsten
1	1	1	1	X	-	-	GR	GRA	-	-	-	0	0	-	Vervallen
1	2	1	1	Zs1	GEBR	BR	GR	GRA	-	-	HB	0	0	-	relatief schone laag
1	3	1	1	Zs1	GE	OR	GR	GRA	-	-	HB	0	0	-	Schoon zand met humusbrokken
1	4	1	1	Zs1	LBRGR	GE	GR	GRA	-	-	HB	1	0	-	Zeer gevlekt
1	5	1	1	Zs1	GE	WT	GR	GRA	-	-	-	0	0	-	schoon zand
1	6	1	1	Zs1	DBRZW	BR	GR	GRA	-	-	h2	0	0	-	Modern vensterglas
1	7	1	1	Zs1	LBRGR	GE	GR	GRA	-	-	h1	0	0	-	-
1	8	1	1	Zs1	GE	BRGR	GR	GRA	-	-	hb	1	0	-	zeer gevlekt
1	9	1	1	Zs1	GE	WT	GR	GRA	-	-	hb	1	0	-	Kluitjes wit zand
1	10	1	1	Zs1	LGR	OR	GR	GRA	-	-	-	0	0	-	brokjes oranje zand en grijze zandlaagjes
1	11	1	1	Zs1	LGR	WT	GR	GRA	-	-	-	0	0	-	Oranje en witte zandbrokjes
1	12	1	1	Zs1	GE	-	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	-
1	13	1	1	Zs1	LGRBR	-	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	-
1	14	1	1	Zs1	GE	-	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	enkele witte zeer fijne zandkluiten
1	15	1	1	Zs1	LBR	BR	GR	GRA	-	-	h1	0	0	-	Kluitjes lbr/ge zand
1	16	1	1	Zs1	DBR	GEBR	GR	GRA	-	-	HB	0	0	-	Met humusbrokjes
1	17	1	1	Zs1	GE	OR	GR	GRA	-	-	-	0	0	-	Met zeer fijne oranje zandbrokjes
1	18	1	1	Zs1	LBR	BR	GR	GRA	-	-	HB	0	0	-	Met zeer fijne oranje en witte zandkluitjes
1	19	1	1	Zs1	DBR	ROBR	GR	GRA	-	-	h2	0	0	-	met brokken b-hor
1	20	1	1	Zs1	LBRGE	GRWT	GR	GRA	-	-	-	0	0	-	Zeer compact; met kleine kluitjes zeer fijn grwt zand
1	21	1	1	Zs1	GE	DBR	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	Bont gevlekt
1	22	1	1	Zs1	GE	WT	GR	GRA	-	-	-	0	0	-	Met kluitjes fijn or en wt zand
1	23	1	1	Zs1	LBR	GE	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	Met kluitjes wt en or zand; bont gevlekt
1	24	1	1	Zs1	GEBR	WT	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	-
1	25	1	1	Zs1	GRBR	GEBR	GR	GRA	-	-	h1	0	0	-	-
1	26	1	1	Zs1	GE	WT	GR	GRA	-	-	-	0	0	-	kleine humusspikkels en kluitjes fijn wit zand
1	27	1	1	Zs1	LGRBR	-	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	Kluitjes fijn wit zand
1	28	1	1	Zs1	BR	GE	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	-
1	29	1	1	Zs1	GRBR	-	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	-
1	30	1	1	Zs1	GEBR	BR	GR	GRA	-	-	-	0	0	-	-
1	31	1	1	Zs1	DBRZW	GE	GR	GRA	-	-	h2	0	0	-	-
1	32	1	1	Zs1	GEBR	GE	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	kluitjes ge zand
1	33	1	1	Zs1	GE	GEBR	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	kluitjes wt zand
1	34	1	1	Zs1	GE	-	GR	GRA	-	-	-	0	0	-	egaal gekleurd
1	35	1	1	Zs1	DGR	BR	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	-
1	36	1	1	Zs1	GE	LBR	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	Bont; recent?
1	50	1	1	V	BR	-	GR	GRA	-	-	h3	0	0	-	Veel plantenresten; riet, wortels, hout; mogelijk mest bijmenging lijkt op stro

Spoor	Vulling	Put	Vlak	Textuur	Kleur	Gevelekt	Interpretatie	Specifiek	Begin periode	Eind periode	Humus	Puin	HK	FE/MN	Opmerking
1	60	1	1	Zs1	GE	wt	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	met kluitjes wit en oranje zand
1	61	1	1	Zs1	GEBR	BR	GR	GRA	-	-	-	0	0	-	Met bruine zandlaagjes
1	62	1	1	Zs1	DBR	GE	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	-
1	63	1	1	Zs1	GE	wt	GR	GRA	-	-	-	0	0	-	kluitjes wt fijn zand
1	64	1	1	Zs1	GEBR	or	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	-
1	65	1	1	Zs1	DBR	WT	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	bont gevlekt
1	66	1	1	Zs1	LGRBR	OR	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	-
1	67	1	1	Zs1	GE	-	GR	GRA	-	-	-	0	0	-	-
1	68	1	1	Zs1	DBR	WT	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	bont gevlekt
1	69	1	1	Zs1	GE	WT	GR	GRA	-	-	-	0	0	-	-
1	70	1	1	Zs1	GE	WT	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	brokken fijn wit en oranje zand
1	71	1	1	Zs1	BRGR	DBR	GR	GRA	-	-	hb	0	0	-	-
1	72	1	1	Zs1	GE	WT	GR	GRA	-	-	-	0	0	-	Brokjes fijn wit zand
2	0	1	101	Zs1	BR	GEBR	KL	KL	RECENT	RECENT	-	0	0	-	Modern vensterglas
3	0	1	101	Zs1	LGR	BRGR	KL	KL	RECENT	RECENT	hb	0	0	-	-
3	1	1	101	Zs1	GRBR	LBR	KL	KL	RECENT	RECENT	hb	0	0	-	zeer gevlekt
3	2	1	101	Zs1	GE	BR	KL	KL	RECENT	RECENT	hb	0	0	-	vlekkerig met bruine zandlaagjes
3	3	1	101	Zs1	DBRZW	GE	KL	KL	RECENT	RECENT	h1	0	0	-	Met kolengruis en metalen buis
3	4	1	101	Zs1	GE	WT	KL	KL	RECENT	RECENT	-	0	0	-	met kluitjes fijn wt zand
3	5	1	101	Zs1	GE	BR	KL	KL	RECENT	RECENT	h1	0	0	-	Bruin en wit gevlekt
4	0	1	101	Zs1	GE	DGR	KL	KL	-	-	h1	0	0	-	Kolengruis2
999	0	1	1	X	-	-	VS	VSR	RECENT	RECENT	-	0	0	-	-
1001	0	1	101	Z	GEWT	-	VS	VSR	-	-	-	0	0	-	geel cunetzand
1010	0	1	101	Zs1	DBRZW	-	LG	LGBO	-	-	H2	1	0	-	recente bouwvoor; glas1; teer of asfalt resten
1011	0	1	101	Zs1	DBR	LBR	LG	LGO	RECENT	RECENT	h1	1	0	-	Met machinale dakpan
1050	0	1	1	Zs1	LGR	-	LG	LGN	-	-	-	0	0	-	Dekzand
2001	0	2	1	Z	GEWI	-	VS	VSR	-	-	-	0	0	-	Geel cunetzand
2010	0	2	101	Zs1	DBRZW	-	LG	LGBO	-	-	h2	1	0	-	recente bouwvoor; asfalt puin

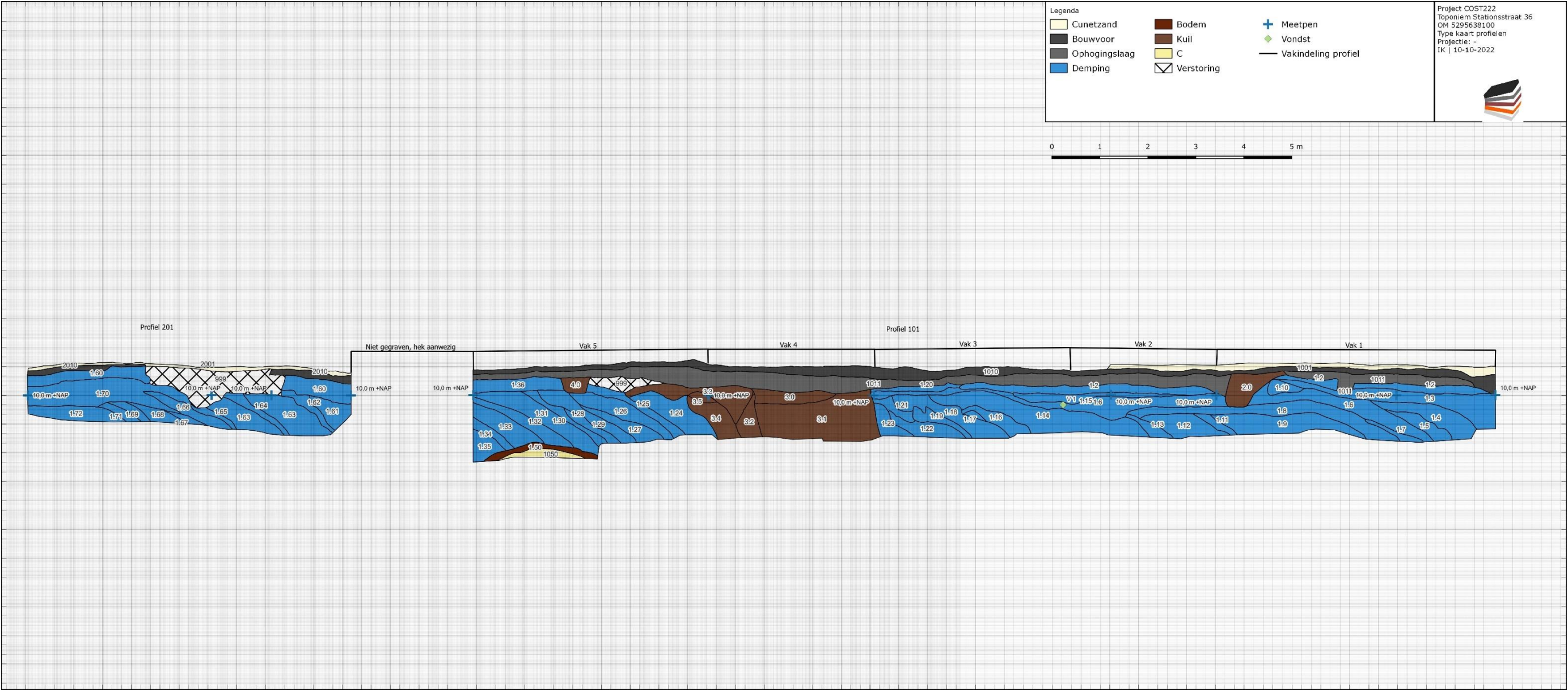
BIJLAGE 4 VONDSTENLIJST

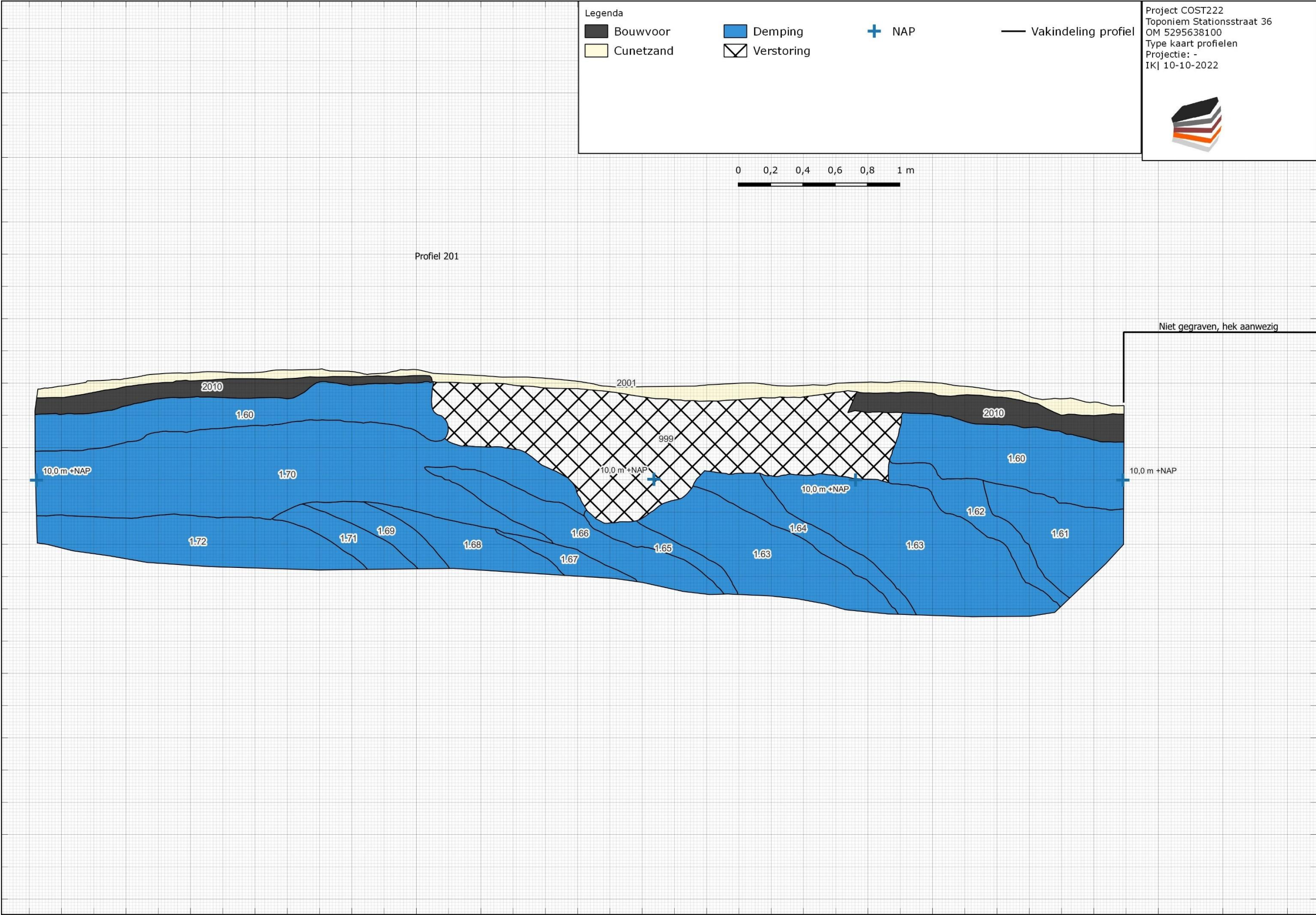
Vondst	Artefact	Put	Vlak	Spoor	Vulling	Verzamelmwijze	Materiaal	Algemeen	Begin periode	Eind periode	Begin datering	Eind datering	Rand	Bodem	Wand	Aantal	MAE	Opmerking
1	1	1	101	1	6	PROFIEL	KER	ROOD	NTV	NTM	1400	1800	0	0	1	1	1	wandscherf met vervuild loodglazuur; zwarte ijzer vlekken in loodglazuur; uitw geglad; inw loodglazuur; uitw strakke ribbels

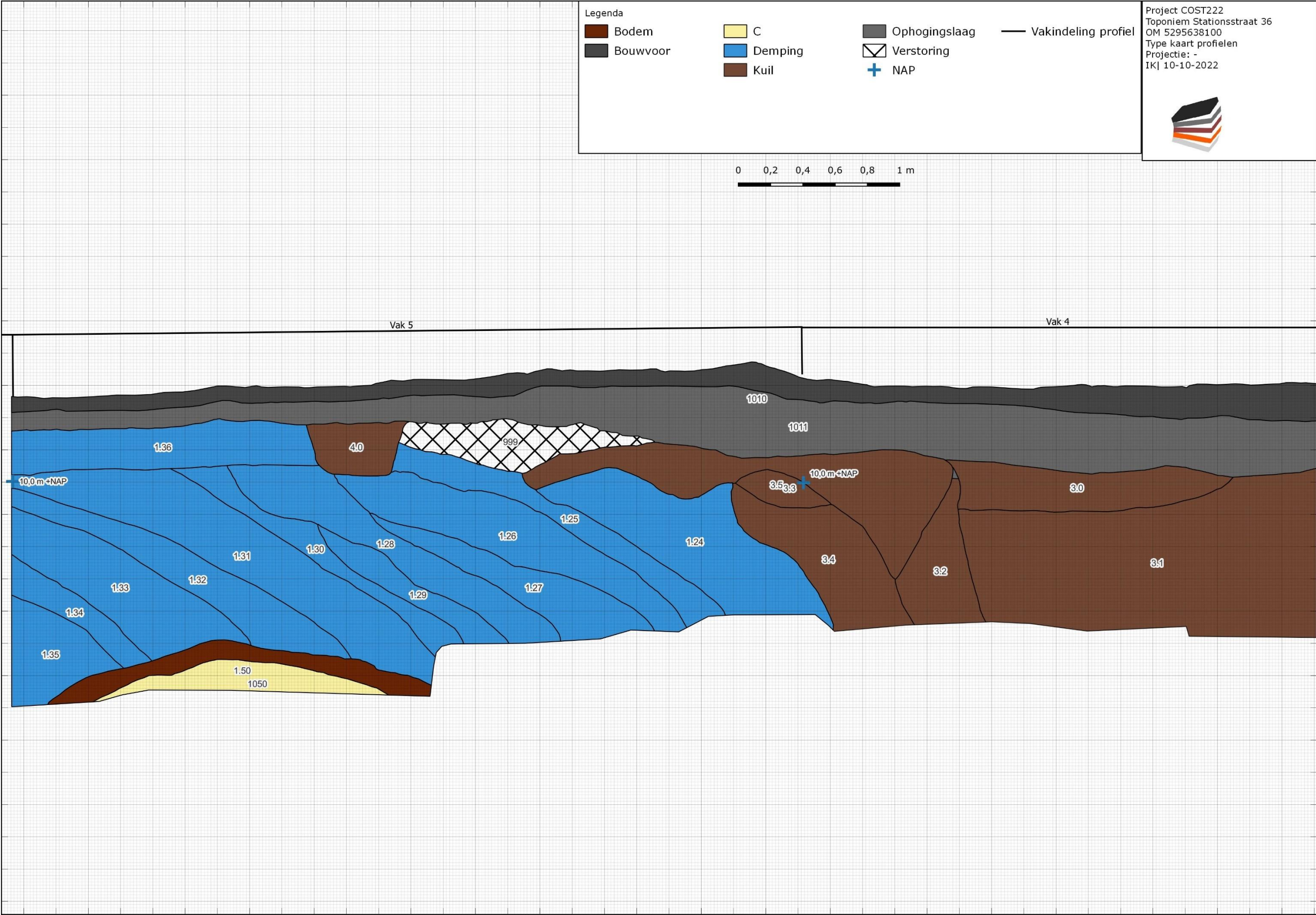
BIJLAGE 5 OPGRAVINGSVLAKKEN; PUTTENOVERZICHT MET VAK INDELING EN PROFIELEN

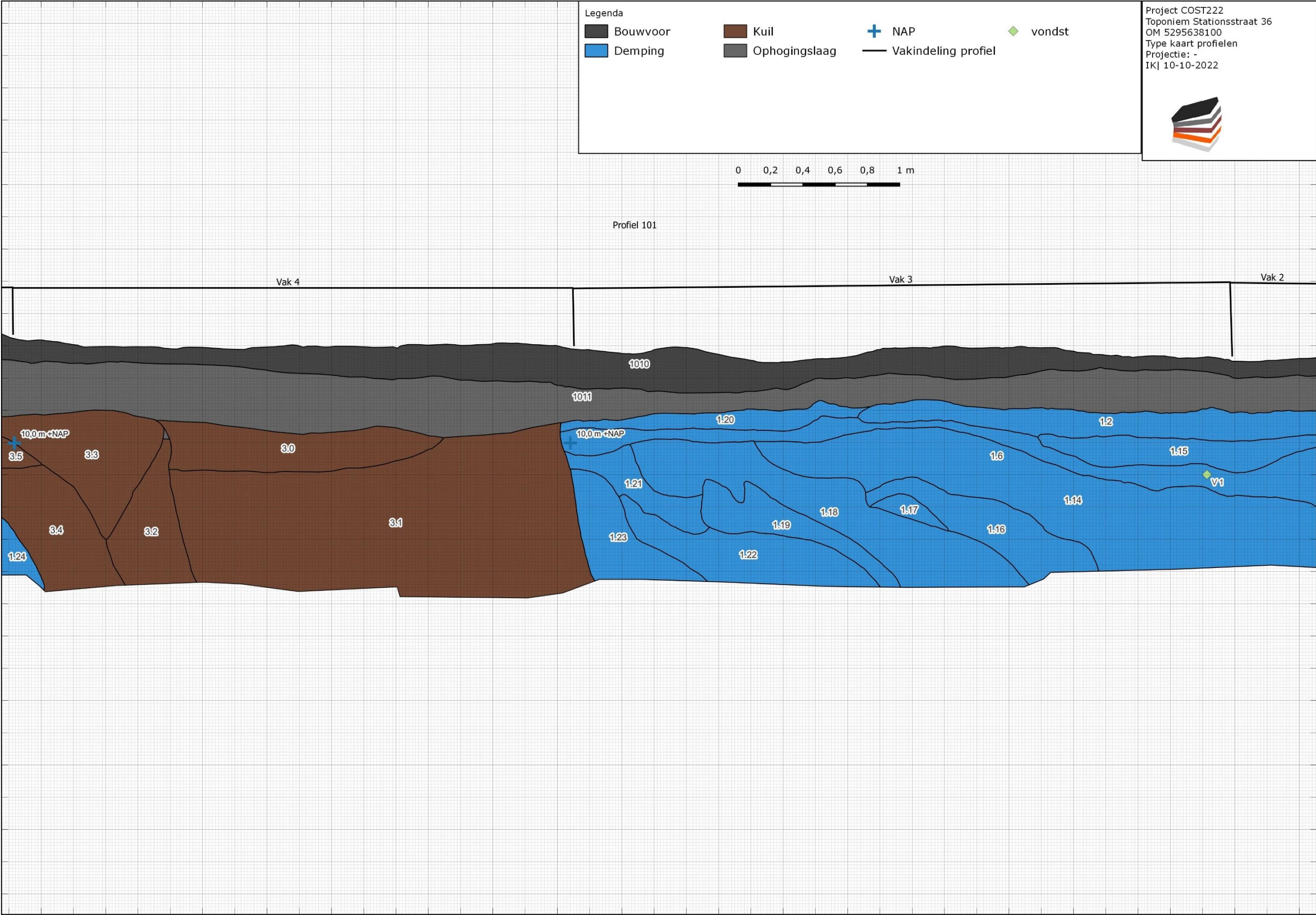

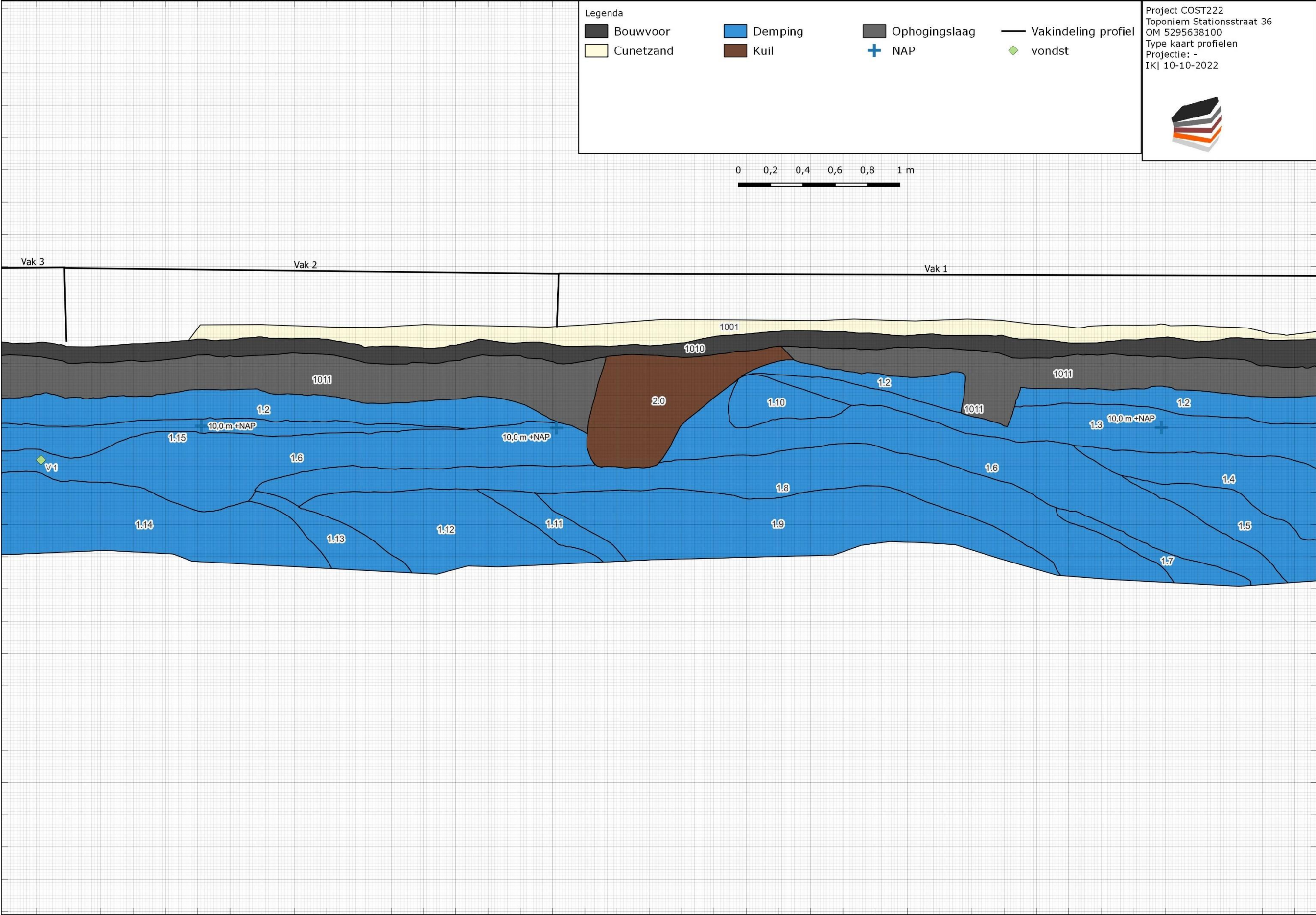
BIJLAGE 6 PROFIELEN

38

